

**Onuncu Kalkınma Planı
(2014 - 2018)**

**ENERJİ VERİMLİLİĞİNİN
GELİŞTİRİLMESİ PROGRAMI
EYLEM PLANI**

**Koordinatör
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı**

Öncelikli Dönüşüm Programları, 16/02/2015 tarihli ve 2015/3 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile istihsal olunmuş ve aynen iktibas edilmek suretiyle basılmıştır.

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar.....	ii
Giriş.....	iii
1. Programın Amacı ve Kapsamı.....	1
2. Programın Hedefi.....	1
3. Performans Göstergeleri.....	2
4. Koordinatör ve Sorumlu Kurum/Kuruluşlar.....	2
5. Eylem Planı.....	3

KISALTMALAR

AUS	Akıllı Ulaşım Sistemleri
AYGM	Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü
BREF	En İyi Teknikler Kaynak Belgeleri
CNG	Sıkıştırılmış Doğalgaz
DÇÜD	Türkiye Çelik Üreticileri Derneği
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
EPS	Enerji Performans Sözleşmesi
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
EÜAŞ	Elektrik Üretim A.Ş.
EYB	Enerji Yönetimi Birimleri
IEA	Uluslararası Enerji Ajansı
İZODER	Isı Su Ses ve Yangın Yalıtımcıları Derneği
KGM	Karayolları Genel Müdürlüğü
KOBİ	Küçük ve Orta Boyutlu İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MET	Mevcut En İyi Teknikler
OECD	Ekonomik Kalkınma Ve İşbirliği Örgütü
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
OSBÜK	OSB Üst Kuruluşu
OSD	Otomotiv Sanayii Derneği
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları
TÇMB	Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği
TKB	Türkiye Kalkınma Bankası
TSE	Türk standartları Enstitüsü
TSKB	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
TURSEFF	Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

GİRİŞ

Cumhuriyetimizin 100. yıl ufkunu ortaya koyan 2023 vizyonu ve katılımcı bir yaklaşımla (7.200'ü yerelden, 10.000'i aşkın kişi ve kurum görüşü, 66 adet ÖİK) hazırlanan Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) bu yüksek hedeflere ulaşmada çok önemli bir yol haritası sunmaktadır.

Türkiye ekonomisinin gelişmiş ülkelere yakınsama sürecinin hızlandırılması ve kalıcı bir şekilde yüksek gelirli ülkeler arasında yer alabilmesi için kalkınma çabalarının ekonomik ve sosyal alanda kapsamlı reform çalışmalarıyla desteklenmesi planlanmıştır. Bu çerçevede, Onuncu Kalkınma Planında daha önceki planlardan farklı olarak "Öncelikli Dönüşüm Programları" adıyla aşağıda listesi sunulan 25 adet özel uygulama programı oluşturulmuştur. Kalkınma Planında önceliklendirmenin de yapılabilmesine katkıda bulunan söz konusu programlar, Planın uygulanabilirliğini ve kalkınma çabalarının etkinliğini artırmak amacıyla yeni bir yaklaşım çerçevesinde hazırlanmıştır.

Hem 2023 vizyonu hem de Onuncu Kalkınma Planı hedeflerine ulaşabilmek açısından önem taşıyan temel sorun alanlarına yönelik olarak tasarlanan bu programlar; genellikle birden fazla bakanlığın sorumluluk alanına giren ve kurumlar arası etkin koordinasyon gerektiren kritik reform alanlarına yönelik olarak tasarlanmıştır. Sektörel ve sektörler arası bir yaklaşımla hazırlanan ve beş yıl içinde sonuçlandırılması öngörülen bu programların Plan hedeflerine ulaşılması yolunda ciddi katkısı olacaktır.

Tasarım sürecinde, Öncelikli Dönüşüm Programlarıyla Plan hedefleri ve politikaları arasında bağlantı kurulmuş, bu politikaların etkin bir şekilde hayata geçirilebilmesi için programların temel unsurları ortaya konulmuştur. Bu kapsamda, Öncelikli Dönüşüm Programları için ayrıntılı eylem planları hazırlanmış bulunmaktadır. Programlar, toplamda 116 bileşen ve 1248 eylem içeren bu eylem planları yoluyla hayata geçirilecektir. Bu süreçte, toplam 35 bakanlık ve kurum/kuruluş, program koordinatörü ve/veya bileşen sorumlusu olarak görev almaktadır.

Ekonomi Koordinasyon Kurulunda ilgili Bakanların katılımıyla gruplar halinde görüşülen bu özel programlar, 16 Şubat 2015 tarihli ve 2015/3 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararıyla resmîyet kazanmış ve uygulama safhası başlamıştır.

Eylem planlarındaki eylemler, eylemden sorumlu kuruluşlar tarafından eylemle ilgili kuruluşlarla koordinasyon halinde uygulamaya geçirilecektir. Eylem Planlarının izleme ve değerlendirmesi Onuncu Kalkınma Planı dönemi sonuna kadar Eylem İzleme Sistemine üçer aylık bilgi girişleri ve yılda 2 kere hazırlanacak Öncelikli Dönüşüm Programı İzleme Raporlarıyla yapılacaktır.

Yüksek Planlama Kurulu, uygulama sonuçlarını da dikkate alarak eylem planlarının gerektiğinde revizyonunda yetkili olacaktır.

ÖNCELİKLİ DÖNÜŞÜM PROGRAMLARI LİSTESİ:

- 1- Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı
- 2- İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması Programı
- 3- Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve İsrafın Önlenmesi Programı
- 4- İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Programı
- 5- Kamu Harcamalarının Rasyonelleştirilmesi Programı
- 6- Kamu Gelirlerinin Kalitesinin Artırılması Programı
- 7- İş ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesi Programı
- 8- İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi Programı
- 9- Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı
- 10- İstatistiki Bilgi Altyapısını Geliştirme Programı
- 11- Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme Programı
- 12- Kamu Alımları Yoluyla Teknoloji Geliştirme ve Yerli Üretim Programı
- 13- Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretim Programı
- 14- Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi Programı**
- 15- Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi Programı
- 16- Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı
- 17- Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı
- 18- Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm Programı
- 19- Temel ve Mesleki Becerileri Geliştirme Programı
- 20- Nitelikli İnsan Gücü İçin Çekim Merkezi Programı
- 21- Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik Programı
- 22- Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Programı
- 23- Yerelde Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Programı
- 24- Rekabetçiliği ve Sosyal Uyumu Geliştiren Kentsel Dönüşüm Programı
- 25- Kalkınma İçin Uluslararası İşbirliği Altyapısının Geliştirilmesi Programı

1. Programın Amacı ve Kapsamı

Türkiye, son yıllarda enerji verimliliği alanında kaydettiği ilerlemelere rağmen, gelişmiş ülkelere kıyasla “enerji yoğun” ekonomilerden biridir. Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) verilerine göre, ülkemizde enerji yoğunluğu OECD ve AB-27 ortalamalarının üzerindedir.

Türkiye'nin gelişmiş ülkelere kıyasla yüksek olan enerji yoğunluğunun düşürülmesi ve enerji verimliliği alanında iyileştirmeler yapılması sürdürülebilir kalkınma açısından önem arz etmektedir. 2012 yılında yürürlüğe giren Enerji Verimliliği Strateji Belgesi (2012-2023), enerji verimliliği alanında yapılması gereken çalışmalara ışık tutan bir niteliğe sahiptir. Bu programla seçilmiş bazı sektör ve alanlarda enerji verimliliğini iyileştirmeye yönelik çalışmalar yürütülmesi, mevcut bazı uygulamaların yaygınlaştırılması, örnek uygulamaların duyurularak kamuoyu bilincinin yükseltilmesi ve nihayetinde talep yönetimine katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

2. Programın Hedefi

- 2011 yılı sonunda, iklim düzeltmeli ve 2000 yılı dolar fiyatlarıyla 0,2646 TEP/1000 dolar olarak gerçekleşen Türkiye'nin birincil enerji yoğunluğunun, 2018 sonunda 0,243 TEP/1000 dolar değerinin altına indirilmesi.
- 2018 yılına kadar kamu binalarındaki enerji tüketiminin, 2012 yılı baz alınmak suretiyle belirlenecek göstergeler düzeyinde ve verimlilik artışı uygulamaları ile yüzde 10 düşürülmesi.

3. Performans Göstergeleri

Gösterge Adı	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Birincil Enerji Yoğunluğu (TEP/1000 Dolar)	0,270 ⁽¹⁾	0,262	0,254	0,248	0,244	0,243
Enerji tüketimindeki kümülatif azalma (bintep)	10.734 ⁽²⁾	12.310	13.998	15.806	17.742	19.815

⁽¹⁾ İklim etkisinden arındırılmış 2000 yılı dolar fiyatlarıyla 2012 yılı Birincil Enerji Yoğunluğu.

⁽²⁾ Sanayi, konut ve ulaştırma sektörlerinin enerji tüketimlerini kapsamaktadır. Modelde enerji verimliliği senaryosunda başlıca enerji verimliliği hedefleri, sanayi sektörü için alt sektörler bazında en iyi uygulamaların (kıyaslama metodu) gerçekleştirilmesi, konut sektöründe mevcut binaların %40'ındayalıtım iyileştirmeleri, alan ısıtmasında 2030 yılında 70 kWh/m² değerine ve elektrikli ev aletlerinde Avrupa Birliği hedeflerine ulaşılması, ulaştırma sektöründe teknolojik iyileştirmelerle Avrupa Birliği hedefi olan 2030 yılında 100 km²'de yakıt tüketiminde 3 lt hedefine ulaşılması gibi senaryolar göz önüne alınmıştır.

4. Koordinatör ve Sorumlu Kurum/Kuruluşlar

1. Program Koordinatörü: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
2. Bileşen: Enerji Verimliliğine Yönelik İdari ve Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi / Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
3. Bileşen: Enerji Verimliliği Çalışmalarının ve Projelerinin Finansmanı İçin Sürdürülebilir Mali Mekanizmaların Geliştirilmesi / Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
4. Bileşen: Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması / Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
5. Bileşen: Binalarda Enerji Verimliliğinin İyileştirilmesi / Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
6. Bileşen: Ulaşımında Enerji Verimliliğinin Artırılması / Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
7. Bileşen: Elektrik Üretiminde Yerinden Üretim, jenerasyon ve Mikrokojenerasyon Sistemlerinin Yaygınlaştırılması / Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

5. Eylem Planı

Bileşen 1: Enerji Verimliliğine Yönelik İdari ve Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

Politika 1.1: Enerji verimliliği çalışmalarının, idari ve mali açıdan güçlü, yatay sektörlerde çalışmalar yapabilecek şekilde yapılandırılmış tek bir çatı altında toplanması ve farklı sektörlerde yönelik politika ve uygulamalar arasında entegrasyonun sağlanması

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
1	Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü bünyesinde mevcut durumda enerji verimliliği alanında faaliyet gösteren yapının, diğer kurum ve kuruluşların enerji verimliliği çalışmalarını da yönlendirecek ve koordine edecek şekilde güçlü bir yapı haline dönüştürülmesi sağlanacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, KOSGEB	Ocak 2015 - Eylül 2015	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürütülen enerji verimliliği çalışmalarının planlanan hedeflere ulaşabilmesi için mevcut yapının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının yönetiminde pay sahibi olduğu, idari ve mali açıdan güçlü, ihtisas sahibi bir kurumsal yapının Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturularak enerji verimliliği çalışmalarını bu yapı bünyesinde toplanacaktır. Enerji verimliliği alanında faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişilerin kapasiteleri güçlendirilecektir.

Politika 1.2: Enerji verimliliği alanında istatistik, ölçme-değerlendirme ve izlemeye yönelik bir mekanizma oluşturulması

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
2	Enerji verimliliği alanında yönetim bilgi sistemi oluşturulacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TÜİK	Ocak 2015 - Aralık 2017	Enerji yönetim bilgi sisteminin geliştirilebilmesi amacıyla mevcut durum analizi, ihtiyaç analizi, sistem ön tasarımı ve tedarik ve kurulumu yapıldıktan sonra pilot uygulama gerçekleştirilecektir. Daha sonra sistem geliştirme ve entegrasyon süreci tamamlanacaktır.

Bileşen 2: Enerji Verimliliği Çalışmalarının ve Projelerinin Finansmanı İçin Sürdürülebilir Mali Mekanizmaların Geliştirilmesi

Politika 2.1: Uygulanmakta olan mali teşviklerin etkinleştirilmesi ve yaygınlaştırılması, yatırım yapmayı özendirici ilave mali tedbirlerin alınması, bu alandaki finansman imkânlarının belirli bir disiplin içinde kullanımı için mekanizmalar geliştirilmesi, proje sonrasında sağlanan tasarruflarla geri ödemeye imkan veren Enerji Performans Sözleşmesi (EPS) dâhil olmak üzere, çeşitli finansman yöntemleriyle kamu binalarındaki enerji verimliliği yatırımlarının yaygınlaştırılması

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
3	Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanı için yeni tedbirler geliştirilecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, TSKB, TKB, TURSEFF, Ticari Bankalar	Ocak 2015 - Aralık 2015	Enerji verimliliği yatırımlarına kredi veren bankaların, projenin tamamından elde edilecek net faydanın en az %50'sinin enerji verimliliğinden elde edilmesi veya projenin tek başına %20 enerji verimliliği sağlaması gibi ön şartları bulunmaktadır. Bu ve benzeri teknik gereklilikler birçok enerji verimliliği projesinin finansmanını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle yatırımların finansmanı için ihtiyaç analizi yapılacaktır.

4	Enerjiyi verimli tüketen ürünlerle verimsiz tüketen ürünlerin vergilerinin farklılaştırılması sağlanacaktır.	Maliye Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Ocak 2015 - Mart 2015	Bu kapsamda, öncelikle projelerin kolayca desteklenmesi için prosedürlerin basitleştirilmesi ve bankaların istedikleri garantiler için destekleme fonları oluşturulması konusunda çalışma yapılacaktır. Finansman desteği veren kuruluşlar tarafından sektörün ve halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi için teknik destek veya hibe sağlanacaktır.
5	Ar-Ge desteklerinin kriterlerinde esneklik sağlanarak kapsamı genişletilecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, TÜBİTAK, KOSGEB	Ocak 2015 - Mart 2015	Özel Tüketim Vergisi Kanununa eklî IV Sayılı Listede yer alan elektrikli ürünlerin, enerjiyi verimli kullanmalarına göre farklı oranlarda vergilendirilmesi sağlanacaktır.
6	Enerji Performans Sözleşmelerini destekleyici mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu	Ocak 2015 - Haziran 2015	Ar-Ge desteklerine yönelik mevcut kriterler gözden geçirilerek kapsamının genişletilmesi ile ilgili çalışma yapılacaktır.
6	Enerji Performans Sözleşmelerini destekleyici mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu	Ocak 2015 - Haziran 2015	Enerji Verimliliği Kanunu'nun desteklerle ilgili bölümlerinde ve ilgili diğer Kanunlarda (5018 ve 4734 sayılı Kanunlar) Enerji Performans Sözleşmelerini destekleyecek revizyon yapılacaktır.

Bileşen 3: Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması

Politika 3.1: Düşük verimli AC elektrik motorlarının daha yüksek verimli olanlarıyla değiştirilmesi

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
7	Sanayide kullanılan 7,5 kW ve üzeri AC motorlarına ilişkin envanter çıkarılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, OSBÜK	Ocak 2015 - Aralık 2015	7,5 kW ve üzeri 3 fazlı asenkron motorların envanterinin çıkarılmasına yönelik saha tarama çalışması yapılacaktır.
8	Yüksek verimli motorlara geçişe ilişkin ikincil mevzuatın uygulanmasında etkinlik artırılabilecek, akuple edilmiş motorlarla ilgili asgari verimlilik gereksinimleri konusunda mevzuat düzenlemesi yapılacak ve elektrik motorlarının üretim ve ithalatına ilişkin denetimler etkinleştirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Avrupa Birliği Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, TSE	Ocak 2015 - Aralık 2017	Elektrik Motorları ile İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklere Dair Tebliğ uyarınca 01.01.2015 tarihinden itibaren, anma çıkış gücü 7,5 kW ile 375 kW arasında olan piyasada satışı yapılan motorların verimi, IE3 verim seviyesinden düşük olmayacak veya IE2 verim seviyesini karşılayacak ve değişken hızlı tahrikte teçhiz edilecektir. Bu bağlamda, Tebliğin gerektirdiği uygulamalar konusunda sanayicilerin bilgilendirilmesinin yanı sıra etkin bir şekilde piyasa denetimi ve gözetimi yapılacaktır. Ayrıca, akuple edilmiş motorlar için de asgari verimlilik gereksinimlerini tanımlayan düzenlemeler yapılacak, bunlarda da verimliliğin sağlanması için gerekli tedbirler planlanacak ve uygulanacaktır.

9	Motor verimini artırıcı teçhizatların (değişken hız sürücüsü, softstarter, harmonik filtre, vb.) kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Avrupa Birliği Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, TSE	Ocak 2015 - Aralık 2018	Sanayide kullanılan motorların enerji tüketimlerini azaltmada kullanılan teknik yaklaşım ve uygulamalar, bilinç ve farkındalık oluşturularak yaygınlaştırılacaktır. Söz konusu teçhizatların (değişken hız sürücüsü, softstarter, harmonik filtre, vb.) yerli üretiminin teşviki de bu eylem kapsamında değerlendirilecektir.
10	Piyasa gözetimi ve denetimi için motor test laboratuvarı kurulacaktır.	TSE	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı	Ocak 2015 - Aralık 2015	İlk etapta 0,75-90 kW güç aralığını kapsayacak şekilde, ikinci aşamada ise 90-375 kW güç aralığını kapsayacak şekilde elektrik test laboratuvarı kurulacaktır. Bu kapsamda asenkron motorların enerji etiketlemesi deneyleri ve etiket doğrulama deneyleri gerçekleştirilecektir. Bu sayede piyasa gözetim-denetim faaliyetlerinin test ve muayene işlemleri etkin şekilde yapılabilecektir.
11	Yüksek verimli motorların kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla vergi farklılığı oluşturulmasına yönelik çalışma yapılacaktır.	Maliye Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Ocak 2015 - Aralık 2015	Sanayide yüksek verimli motorlara geçiş sürecinin hızlandırılması için IE3 ve IE4 sınıfı motorların kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla vergi farklılığı oluşturulmasına yönelik çalışma yapılacaktır.

Politika 3.2: KOBİ'lerin enerji verimliliği konusundaki eğitim, etik ve danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesine yönelik mekanizmaların iyileştirilmesi					
Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
12	OSB'lerde kurulan Enerji Yönetimi Birimleri'nin (EYB) kapasiteleri güçlendirilecek, EYB bulunmayan OSB'lerde kurulması sağlanacaktır. EYB'ler tarafından yapılacak bilgilendirme ve faaliyetlerine destek verilecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TSE, KOSGEB, OSBÜK	Ocak 2015 - Aralık 2016	OSB'lerde kurulumu tamamlanmış EYB'lerin kapasitelerinin artırılması ve diğer OSB'lerde de EYB'lerin kurulması doğrultusunda çalışmalar yapılacaktır. Ayrıca, OSB'lerin TS ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi-Kullanım Kılavuzu ve Şartlar Standardı Belgesi sahipliğinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecek; bu standart kapsamında gerçekleştirilen personel-sistem belgelendirme faaliyetleri ile farkındalık ve yönetim sistem eğitimleri gerçekleştirilecektir.
13	KOBİ'lerin enerji verimliliği etütleri ile belirledikleri enerji verimliliği önlemlerini uygulayabilmeleri için destek programları geliştirilecektir.	KOSGEB	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sektör Birlikleri	Ocak 2015 - Aralık 2016	Enerji Verimliliği Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca KOBİ'lere verilen enerji verimliliği eğitim, etik ve danışmanlık hizmetleri KOSGEB tarafından desteklenmektedir. Bu kapsamda işletmelerin yüksek verimli motor satın almaları öncelikli olmak üzere, yapacakları yatırımlar için destek programları geliştirilecektir.

14	KOBİ'lerde enerji verimliliği konusunda işbirliği ağılandırılarak yararlanılacaktır.	KOSGEB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı TSE	Ocak 2015 - Aralık 2018	Uluslararası boyutta enerji verimliliği konusunda deneyim sahibi olan kurum ve kuruluşlar ile yapılacak işbirlikleri ile ülkemize bilgi, deneyim ve teknoloji transferi yapılacaktır. Ulusal boyutta ilgili kuruluşların işbirliği ile bilgi paylaşım platformları oluşturularak KOBİ'lerin bilinç ve farkındalık düzeyleri artırılmaya çalışılacaktır.
Politika 3.3: Enerji verimliliği alanındaki teknolojilerin ve iyi uygulama örneklerinin KOBİ'lerde yaygınlaştırılması					
Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
15	Enerji verimli teknolojilerin ve iyi uygulama örneklerinin KOBİ'lerde yaygınlaştırılması için rehber dokümanlar hazırlanacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TÜBİTAK, KOSGEB	Ocak 2015 - Aralık 2015	İlgili teknolojilerin ve enerji verimliliği konusunda yapılan iyi uygulamaların KOBİ'lere tanıtımı ve duyurulması amacıyla rehber dokümanlar hazırlanacak ve ilgili kesimlerle paylaşılacaktır.
16	Enerji verimliliği ile ilgili Mevcut En İyi Teknikler Kaynak Belgelerinin (BREF) uyarlanması yapılacak ve Mevcut En İyi Teknikler (MET) KOBİ'lerde yaygınlaştırılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TSE, KOSGEB, TÜBİTAK, Üniversiteler, Sektör Birlikleri	Ocak 2015 - Aralık 2018	Sektörel BREF'ler uyarlanarak, mevcut en iyi tekniklerin KOBİ'lerde uygulanması ve yaygınlaştırılması için rehber dokümanlar hazırlanacaktır.

17	Enerji verimliliği yüksek ürünlere talebin ve son kullanıcıların farkındalık seviyesinin artırılması amacıyla bilinçlendirme ve tanıtım amaçlı çalışmalar yapılacaktır.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TSE, KOSGEB	Ocak 2015 - Aralık 2018	Broşür, rehber doküman, kamu spotu vb. araçlar yardımıyla; enerji tasarrufu, ekotasarım, karbon ayakizi ve su ayakizi gibi hususlarda tüketicilerin bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.
Bileşen 4: Binalarda enerji verimliliğinin iyileştirilmesi					
Politika 4.1. Yalıtımı düşük ve/veya yetersiz yalıtıma sahip eski binalarda, binayı çevreleyen dış yapı zarfının ve ısıtma sistemlerinin yürürlükteki standartları sağlayacak şekilde ısı yalıtımlı niteliğe dönüştürülmesi					
Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
18	Mevcut binaların enerji verimliliği konusunda hâlihazırdaki uygulamalara ilişkin bilgiler derlenecek ve değerlendirilecektir.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, TUIK, Yerel Yönetimler, Belediyeler Birliği	Ocak 2015 - Eylül 2015	Bina Enerji Performansı (BEP-TR) yazılım portalı üzerinden anket ve benzeri araçlar kullanılarak belediyeler, ETKB uzmanları ve malzeme üreticilerinden ve diğer paydaşlardan veri alınarak kapsamlı fizibilite raporu hazırlanacaktır.
19	Mevcut durum değerlendirme raporu hazırlanacak ve ihtiyaç analizi yapılacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, TUIK, Yerel Yönetimler, Belediyeler Birliği	Ocak 2015 - Aralık 2015	Mevcut binaların enerji verimli niteliğe dönüştürülmesi konusunda 18. Eylemden elde edilen kapsamlı rapora ve geri bildirimlere göre kapasite oluşturma ve iyileştirme çalışmaları yapılacaktır.

20	Isı Yalıtım Uygulama Kılavuzu hazırlanacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TSE, Belediyeler Birliği, Meslek Odaları, İZODER	Ocak 2015 - Eylül 2015	Yalıtımı düşük ve/veya yetersiz yalıtıma sahip eski binaları ısı yalıtımlı niteliğe dönüştürme işlemlerinde, bina sahiplerinin, uygulayıcıların, yerel yönetimlerin faydalanabileceği, binayı çevreleyen dış yapı zarfında ve ısıtma sistemlerinde kullanılacak ürünlerin seçiminde standartlara uygunluğu, uygulamada dikkat edilmesi gereken hususları içeren el kitabı niteliğinde yalıtım kılavuzu hazırlanacaktır.
21	Isı yalıtımı yapılan binaların tadilat ruhsat işlemlerinin yerel yönetimlerce vergi, resim ve harçtan muaf tutulması sağlanacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı, Belediyeler Birliği, Yerel Yönetimler	Ocak 2015 - Aralık 2015	3194 sayılı İmar Kanununun 21 inci maddesine göre; ruhsat alınmış yapılarda herhangi bir değişiklik yapılması yeniden ruhsat alınmasına tabidir. Ancak yapılan değişiklik bağımsız bölümlerin brüt alanını artırıyorsa ve binanın niteliğini değiştirmiyorsa tadilat ruhsatı, hiçbir vergi, resim ve harca tabi değildir. Buna göre; ısı yalıtımı olmayan mevcut binalarda yalıtım uygulaması için gerekli ruhsat işlemlerinin vergi, resim ve harca tabi tutulmasını sağlayan ikincil düzenleme yapılacaktır.
22	Büyükşehir Belediye Başkanlıkları ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri bünyesinde "Enerji Verimliliği Destek Masası" oluşturulacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı	Ocak 2015 - Mart 2015	Başlangıç olarak Büyükşehir Belediye Başkanlıkları ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri bünyesinde olmak üzere, mevcut binalarda enerji verimliliği ile ısı yalıtımı tedbirleri ve tadilat projesi hazırlanması konusunda bilgi almak isteyen bina sahiplerini ve uygulayıcıları bilgilendirmek üzere enerji verimliliği ile ilgili birimler oluşturulacaktır.

23	Yapı Ruhsatı Formu ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Formuna ait standartların revize edilerek formların üzerinde yapının enerji performansı ile ilgili bilgilerin yer alacağı, Yapı Enerji Performansı bölümü ilave edilecektir.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı, TSE, Belediyeler Birliği, Yerel Yönetimler	Ocak 2015 - Haziran 2016	TS 8737 Yapı Ruhsat Formu ve 10970 Yapı Kullanma İzin Belgesi Formuna ait standartların revize edilerek formların üzerinde yapının enerji performansı ile ilgili bilgilerin yer alacağı, Yapı Enerji Performansı bölümü ilave edilecektir.
Bileşen 5: Ulaşımında Enerji Verimliliğinin Artırılması					
Politika 5.1: Ulaşımında toplu taşımanın yaygınlaştırılması, uygun yerleşim yerlerinde akıllı bisiklet şebekeleri kurulması ve trafiğe kapalı yaya yolları oluşturulması					
Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
24	Enerji verimliliği yüksek ve iklimle uyumlu kentsel ulaşım stratejileri hazırlanacak ve uygulanacaktır.	Yerel Yönetimler	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler, STK'lar	Ocak 2015 - Aralık 2016	Büyükşehirlerde toplu taşımayı, yakıt sarfiyatını ve enerji verimliliğini öncelikle gözetilen ulaşım ana planları ve uygulamaları yürürlüğe konulacaktır. Ulaşım stratejileri Akıllı Ulaşım Sistemleri Strateji Belgesi (AUS) ve AUS ile ilgili diğer temel politika dokümanlarıyla uyumlu bir şekilde planlanacaktır.
25	Servis araçları kapasite, güzergâh ve araç teknolojileri açısından yeniden değerlendirilecektir.	Büyükşehir Belediyeleri		Ocak 2015 - Aralık 2018	Öncelikle mevcut raylı sistem hatları üzerindeki işyerleri, üniversite ve okullarda servis hizmeti uygulaması kaldırılarak, yolcuların yüksek kapasiteli toplu taşıma sistemlerine yönlendirilmesine yönelik tedbirler alınacaktır. Servis aracı kullanıcılarına toplu taşıma bileti ve/veya kartlarının ücretsiz veya indirimli verilmesi uygulamaları getirilecektir.

26	Kent merkezlerine otomobil girişimin sınırlandırılmasına yönelik uygulamalar başlatılacaktır.	Büyükşehir Belediyeleri	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü	Ocak 2015 - Aralık 2018	Büyükşehirlerde kent merkezine araç girişini ücretlendiren pilot AUS uygulamaları başlatılacaktır. Raylı sistem istasyon projelerinin tasarımında otoparklar zorunlu hale getirilecek ve otopark ücreti ile ulaşım ücreti ilişkilendirilerek otopark-toplu taşıma sistem entegrasyonu sağlanacaktır. Toplu taşıma sistemlerinin kent çeperindeki durak ve istasyonlarında Park Et-Devam Et uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
27	Akıllı Sinyalizasyon Sistemleri yaygınlaştırılacaktır.	Büyükşehir Belediyeleri, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (KGM)	Emniyet Genel Müdürlüğü	Ocak 2015 - Aralık 2018	Kaza ve acil durum yönetim sistemi, dinamik trafik sinyalizasyon sistemi, yeşil dalga sistemi, yol sensörleri, değişken mesaj sistemi, trafik yoğunluk haritası, web/mobil bilgi sistemi vb. AUS uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
28	Ulaşımın Enerji Verimliliğinin Artırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik revize edilecektir.	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yerel Yönetimler	Ocak 2015 - Aralık 2015	Mevcut yönetmelik uygulamaya yönelik somut prensipler içerecek şekilde tüm paydaş görüşleri alınarak revize edilecektir.

29	Bisiklet ve Yaya ulaşımı geliştirilecektir.	Yerel Yönetimler	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, TSE	Ocak 2015 - Aralık 2018	<p>Bisiklet yollarının yaygınlaşması için 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı kararları geliştirilecek ve bu kararlar etkin bir şekilde uygulanacaktır. Bisiklet yollarının tasarımına ve yapımına yönelik standartlar geliştirilerek topografik yapısı uygun güzergâhlara bisiklet yolları ve bisiklet park alanları yapılacaktır. Bisiklet yolları mümkün olduğunca araç trafiğinden ayrı planlanacaktır. Bisikletle ulaşım diğer ulaşım türleriyle entegre edilecektir. Bisiklet paylaşım sistemi uygulamaları yaygınlaştırılacaktır. Bisikletlerin otobüs ve raylı toplu taşıma araçlarında taşınmasına imkân veren düzenlemeler yapılacaktır. Yaya ulaşım şebekesi kesintisiz bir hale getirilerek, yaya yollarının, yaya geçitlerinin ve yaya kaldırımlarının ergonomik, sürdürülebilir ve erişilebilir olması sağlanacaktır. Kent merkezlerinde, tarihi-tabii özelliği olan alanlarda ve kentin prestij noktalarında araç trafiğine tamamen veya kısmen kapalı olan yaya bölgeleri oluşturulacaktır.</p>
----	---	------------------	---	-------------------------	--

Politika 5.2: Motorlu taşıtlarda enerji verimliliğini artıran ve emisyonları sınırlandıran bir vergilendirme sisteminin oluşturulması					
Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
30	Enerji verimliliği yüksek, emisyon oranı düşük taşıtlara vergi avantajı getirilecektir.	Maliye Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, STK'lar	Ocak 2015 - Haziran 2015	Fosil yakıtla çalışan motorlu araçlarda enerji verimliliğini artıran ve üretilen emisyonların azaltılmasını dikkate alan bir vergilendirme sistemi getirilecektir.
31	Yakıt pili, elektrikli ve hibrit araçlar için vergi farklılaştırması yapılacaktır.	Maliye Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, STK'lar	Ocak 2015 - Haziran 2015	Yeni nesil araçlar için vergilendirme avantajı sağlanacaktır.

Politika 5.3: Kamuda düşük yakıt tüketimi olan taşıt kullanımının yaygınlaştırılması

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
32	Kamu kurum ve kuruluşlarının verimi yüksek araç filoları oluşturmalarına yönelik teşvik edici yöntem ve mekanizmalar geliştirilecektir.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Tüm Kamu Kuruluşları, OSD	Ocak 2015 - Aralık 2015	Yeni araç alımlarında ve kiralamalarında yapılacak teşvikler uzun vadede kamu ve özel sektörün enerji verimliliği ve tasarruf kabiliyetini artıracak ve giderlerini azaltacaktır.

Politika 5.4: Ulaşım sektöründe alternatif yakıt, temiz araç ve taşıtlarda enerji etkinliğini artırarak teknoloji kullanımını teşvik edilmesi

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
33	Alternatif yakıtlı araç kullanımını artıracaktır.	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yerel Yönetimler	Ocak 2015 - Aralık 2018	CNG, güneş enerjisi vb. alternatif yakıtlar ile çalışan taşıtların kullanımını teşvik edilecektir. Özellikle tarım alanında; tarım, hayvan ve atık temelli gazlarla üretilen alternatif enerji kaynaklarıyla çalışan taşıt motorları geliştirilecektir. Yakımasıyla çevreye olumsuz etki oluşturmayan uygun atık maddelerden enerji sağlanmasıyla ilgili çalışmalar yürütülecektir.

34	Raylı sistem araçlarının ve elektromekanik teçhizatın temininde ihale şartnamelerine geri dönüşürülebilir enerji koşulunun sağlanması şartı getirilecektir.	Büyükşehir Belediyeleri	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (AYGM), (TCDD)	Ocak 2015 - Aralık 2018	Elektrik enerjisiyle çalışan ulaşım araçlarının alım şartnamelerinde Geri Dönüşürülebilir Enerji Frenleme Sistemi zorunlu hale getirilecektir. Toplu taşıma istasyonlarının elektromekanik teçhizatlarının temininde (asansör, yürüyen merdiven vb.) enerji dönüşümü hususu teknik şartnamelerde dikkate alınacaktır.
Politika 5.5: Ulaşım altyapı-üstyapısının enerji etkinliğinin sağlanması					
Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
35	Ulaşım altyapı-üstyapısında kullanılan sistemlerde enerji etkinliği sağlanacaktır.	Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (KGM), Büyükşehir Belediyeleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Ocak 2015 - Aralık 2018	LED'li sinyalizasyon sistemleri ve güneş enerjisiyle çalışan toplu taşıma durak ve istasyon donanımlarının kullanımını yaygınlaştıracaktır. Yol güvenliğini azaltmadan ileri teknoloji ürünü güneş-rüzgâr enerjisi ile çalışan veya fosforlu/yansıtıcı yol işaretlemeleri ile enerji tasarrufu sağlanacaktır.

36	<p>Limanların çevre ile uyumlu, enerji verimliliği yüksek ve sürdürülebilir tesisler olmalarına yönelik bir sertifika programı sürdürülecektir. Söz konusu proje kapsamında, 2015-2018 döneminde,</p> <p>30 liman tesisine Yeşil Liman sertifikası verilmesi,</p> <p>Liman tesislerinin işletme standartlarını yükselterek çevreye ve iş sağlığına olan duyarlıkların en üst düzeye çıkarılması, Limanlarımızın uluslararası rekabet gücünün artırılması,</p> <p>Yeşil Liman Projesi'nin bölgesel düzeyde yaygınlaştırılarak uluslararası bir marka haline getirilmesi,</p> <p>Yeşil Liman Sertifikasının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürlüklerince muteber kabul edilmesi ve sertifika sahibi limanların denetimlerinde çeşitli muafiyetler sağlanması, bu yolla limanlar için bu sertifikanın daha cazip hale gelmesi,</p> <p>Uzun vadede Yeşil Liman Sertifikasının zorunlu hale gelmesi için gerekli çalışmaların yapılması planlanmaktadır.</p> <p>Uzun vadede Liman tesislerine yönelik belirlenecek sektörel kriterlerin tüm limanlarımızda uygulanmasının sağlanması hedeflenmektedir.</p>	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Ocak 2015 - Aralık 2018	<p>Limanların çevre ile uyumlu, enerji verimliliği yüksek ve sürdürülebilir tesisler olmalarına yönelik bir sertifika programı sürdürülecektir. Söz konusu proje kapsamında, 2015-2018 döneminde,</p> <p>30 liman tesisine Yeşil Liman sertifikası verilmesi,</p> <p>Liman tesislerinin işletme standartlarını yükselterek çevreye ve iş sağlığına olan duyarlıkların en üst düzeye çıkarılması, Limanlarımızın uluslararası rekabet gücünün artırılması,</p> <p>Yeşil Liman Projesi'nin bölgesel düzeyde yaygınlaştırılarak uluslararası bir marka haline getirilmesi,</p> <p>Yeşil Liman Sertifikasının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürlüklerince muteber kabul edilmesi ve sertifika sahibi limanların denetimlerinde çeşitli muafiyetler sağlanması, bu yolla limanlar için bu sertifikanın daha cazip hale gelmesi,</p> <p>Uzun vadede Yeşil Liman Sertifikasının zorunlu hale gelmesi için gerekli çalışmaların yapılması planlanmaktadır.</p> <p>Uzun vadede Liman tesislerine yönelik belirlenecek sektörel kriterlerin tüm limanlarımızda uygulanmasının sağlanması hedeflenmektedir.</p>
----	---	-------------------------------------	-------------------------	---

Bileşen 6: Elektrik Üretiminde Yerinden Üretim, Kojenerasyon ve Mikrokojenasyon Sistemlerinin Yaygınlaştırılması

Politika 6.1: Kömür yakıtlı mevcut termik santrallerin atık ısılarından bölgesel ısıtma ve tarımsal faaliyetlerde yararlanmak için projeler geliştirilmesi, Sanayide atık ısılardan elektrik üretiminin yaygınlaştırılması, atık ısı enerjisi satışları için piyasa oluşturulması, kojenerasyon ve mikrokojenasyon uygulamalarının yaygınlaşması için bu tesislerin kurulmasını özendirici tedbirler alınması

Eylem No	Eylem	Eylemden Sorumlu Kuruluş	Eyleme İlgili Kuruluşlar	Başlangıç-Bitiş Tarihi	Açıklama
37	Termik santrallerin atık ısılarından yararlanacak projeler geliştirilecektir.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, EÜAŞ, EPDK, TOKİ, Sanayi Odaları ve Dernekleri	Ocak 2015 - Aralık 2018	Kömür yakıtlı mevcut termik santrallerin atık ısılarından bölgesel ısıtma ve seracılık faaliyetlerinde yararlanmak için projeler geliştirilecektir.
38	Sanayide atık ısılardan elektrik üretimi konusunda mevcut durum ve ihtiyaç analizi yapılacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, EÜAŞ, EPDK, TOKİ, Sanayi Odaları ve Dernekleri (DÇÜD, TÇMB, Kojenerasyon Derneği)	Ocak 2015 - Haziran 2015	Sanayide atık ısılardan elektrik üretiminin yaygınlaştırılması enerjinin verimli kullanımını açısından önem arz etmekte olup mevcut durum ve ihtiyaçlarla ilgili bir analiz çalışması yapılacaktır.

39	Koenerjasyon sistemlerinden üretilen elektrik enerjisinin artırılmasına ve ısı satışlarına imkân sağlayacak mevzuat oluşturulacaktır.	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	EPDK	Ocak 2015 - Haziran 2015	Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında koenerjasyon sistemlerinin daha fazla desteklenmesi sağlanacak, ayrıca ısı satışlarına imkân sağlayacak mevzuat oluşturulacaktır.
40	Merkezi Sıcak Su Sistemlerinde Giderlerin Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik revize edilecektir.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Ocak 2015 - Haziran 2015	Mevcut durumda Merkezi Sıcak Su Sistemlerinde Giderlerin Paylaşılmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri, özellikle Toplu Konut İdaresi tarafından yapılmış olan konutların durumları da dikkate alınarak, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri doğrultusunda revize edilecektir.